Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**за результатами відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (м. Берегове) Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області**

19.03.2026

м. Ужгород, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.03.2026 року групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (м. Берегове) Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області (далі - відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Крючков Андрій Миколайович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Закарпатській області (керівник групи НПМ);

Чижмар Ганна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лівак Євген Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сливка Владлена Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Одинець Анна Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Солощенко Василь Васильович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Романюк Лариса Василівна, представник громадськості.

Загальна інформація

Під час відвідування були присутні:

Янохін Микола Юрійович, директор Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області (далі –Територіальний центр).

Хома Людмила Михайлівна, медична сестра-завідувач відділення.

Місцезнаходження закладу: вул. Казінці, 5, м. Берегове, Закарпатська обл.

Відповідно до Положення про відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування Берегівської міської ради, затвердженого рішенням 39 сесії VIII скликання Берегівської міської ради Закарпатської області від 21.06.2024 № 2782, до відділення стаціонарного догляду на постійне або тимчасове

проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються одинокі громадяни похилого віку, особи з інвалідністю, хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально- побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

Заклад розташований в одноповерховій будівлі. Територія закладу огороджена. Вхід до будівлі обладнаний пандусом. На території облаштована зона для відпочинку підопічних на свіжому повітрі, а саме крита альтанка та лави (фото 1,2).

Будівля відділення обладнана пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна закладу не заґратовані, наявні затверджені схеми евакуації.

Заклад внесено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Заклад розрахований на проживання 20 осіб. На день відвідування у відділенні проживало 10 осіб (8 жінок та 2 чоловіків), з них: 4 – ліжкових хворих.

Отримувачі соціальної послуги проживають у кімнатах від двох до п'яти осіб. Жінки і чоловіки проживають окремо.

Упродовж 2025 року у відділенні зареєстровано 3 випадки смерті отримувачів послуг. У всіх випадках причиною смерті визначено природні причини.

Штатна чисельність працівників відділення складає 9 штатних одиниць.

Сума витрат на харчування на одну особу на день у закладі складає 126,00 грн, а сума витрат на медикаменти на одну особу на день складає 2,06 грн.

Під час відвідування встановлено, що для отримувачів соціальної послуги створено належні умови проживання. Підопічні забезпечені чистою постільною та натільною білизною, панує домашня атмосфера (фото 1, 2).

Мешканців відділення забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Також підопічні, у тому числі ліжкові хворі, забезпечені доступом до питної води.

Туалетні і ванні кімнати враховують потреби маломобільних підопічних, зокрема кімнати облаштовано горизонтальними та вертикальними поручнями, у душових кімнатах встановлені стільці для зручнішого проведення санітарно-гігієнічних процедур (фото 3, 4).

Коридори будівлі обладнані горизонтальними поручнями для комфортного пересування підопічних, які віднесені до маломобільних груп (фото 5).

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Персонал відділення володіє інформацією про стан здоров'я підопічних та забезпечує догляд за особами похилого віку: надає допомогу у годуванні та здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур, а також у дотримані підопічними режиму прийому лікарських засобів.

Відділення забезпечене генератором, що підвищує рівень безперервності функціонування закладу в умовах можливих перебоїв з електропостачанням та дозволяє підтримувати роботу критично важливих систем, зокрема освітлення, засобів життєзабезпечення підопічних.

Підопічні забезпечені технічними та іншими засобами реабілітації, а також спеціальними засобами для догляду.

Підопічні відділення мають можливість користуватися книгами, а в окремих кімнатах наявні телевізори або радіоприймачі, що належать підопічним.

Також у відділенні облаштовано місце для відпочинку, обладнане телевізором, де підопічні можуть проводити своє дозвілля.

У приміщенні харчоблоку (кухня) дотримуються санітарно-гігієнічні умови, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в належному стані. Посуд для підопічних використовують, зокрема керамічний.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбираються добові проби, які зберігаються в холодильнику з дотриманням температурного режиму.

Під час опрацювання документації закладу встановлено, що в особових справах підопічних наявні договори про надання соціальних послуг. Крім того, до посадових інструкцій медичного персоналу включено положення щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Заклад отримує гуманітарну допомогу, в тому числі продукти харчування, вказана допомога документально обліковується.

Закладом опікуються волонтерські організації. До закладу приходить священник. Мешканці відділення святкують релігійні і новорічні свята, дні народження.

У відділенні також наявне приміщення ізолятора, метою якого є попередження поширення інфекційних захворювань. Ізолятор розрахований на 1 особу.

Усі підопічні відділення мають укладені декларації з сімейним лікарем.

У закладі наявне укриття визнане найпростішим укриттям, відповідно до Акту обстеження підвального приміщення. Укриття розташоване у підвальному приміщенні будівлі та може використовуватися для тимчасового перебування отримувачів послуг і персоналу під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Приміщення укриття забезпечене основними умовами для перебування, зокрема: наявний мінімальний запас необхідних засобів (за наявністю: вода, аптечка, засоби зв’язку тощо).

У відділенні забезпечено інформування мешканців щодо їхніх прав, є інформаційні стенди з телефонами та адресами посадових осіб, до яких можуть звернутися підопічні у разі порушення їхніх прав та контактні дані суб’єктів надання безоплатної первинної правової допомоги.

Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 6 підопічними та 3 працівниками закладу. Підопічні під час

відвідування мали охайний зовнішній вигляд, були відкриті до спілкування. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також мешканці відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 11.02.2025.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ вносилися такі рекомендації:

обладнати житлові кімнати відділення кнопками виклику персоналу;

забезпечити отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або укладення договору із закладом охорони здоров'я;

забезпечити підопічних протипролежневими матрацами;

вжити заходів щодо забезпечення підопічних лікарськими засобами у достатній кількості;

забезпечити підопічних підгузками у достатній кількості;

вжити заходів щодо отримання особами з інвалідністю індивідуальних програм реабілітації;

забезпечити безпечне проведення кварцування приміщень;

припинити практику підйому підопічних о 6 ранку;

забезпечити наявність в особових справах підопічних договору про надання соціальних послуг з підопічними;

внести у посадові інструкції медичного персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, частково виконані, зокрема:

підопічних забезпечено протипролежневими матрацами із компресором, які допомагають запобігати утворенню пролежнів (фото 7,8);

в кожній кімнаті встановлено рециркулятори повітря – спеціальні пристрої для очищення повітря від шкідливих мікроорганізмів (бактерій, вірусів, грибків), що сприяє профілактиці інфекційних захворювань та покращенню санітарно-епідеміологічних умов у закладі (фото 10);

заклад забезпечений лікарськими засобами у достатній кількості, а також підгузками відповідно до потреб підопічних (фо,14,15);

кімнати підопічних облаштовано кнопками виклику персоналу, що значно підвищує рівень безпеки та оперативність реагування на потреби підопічних (фото 17,18);

під час конфіденційного спілкування з підопічними встановлено, що у закладі припинено практику обов'язкового підйому о 6:00 ранку, зі слів підопічних, кожен підопічний має можливість прокидатися за власним бажанням;

в ході вивчення документації закладу встановлено, що в особових справах підопічних наявні договори про надання соціальних послуг;

до посадових інструкцій медичного персоналу включено положення щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Водночас залишається невиконаною рекомендація щодо укладення договору із закладом охорони здоров'я або договору про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

1. Групою НМП встановлено, що відділенням не укладено договір із закладом охорони здоров'я або договір про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, що суперечить вимогам підпункту п'ятого пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, де визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров'я або договору про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (для надавачів соціальної послуги догляду стаціонарного).

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

2. Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. При цьому, дозвілля підопічних відділення є вкрай обмеженим та зводиться переважно до спілкування один з одним.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Берегівській міській раді Закарпатської області:

опрацювати наведені порушення прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причини та умови, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення.

2. Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області забезпечити:

надання медичної допомоги та медичного обслуговування на підставі наявності договору із закладом охорони здоров'я або договору про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;

створення умов для реалізації права підопічних на вільний розвиток особистості з урахуванням їх побажань, залучення до заходів, спрямованих на ведення активного способу життя.

Додатки: фотоматеріали – на 3 арк. в 1 примірнику.

Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
в Закарпатській області **Андрій КРЮЧКОВ**

Фотоматеріали

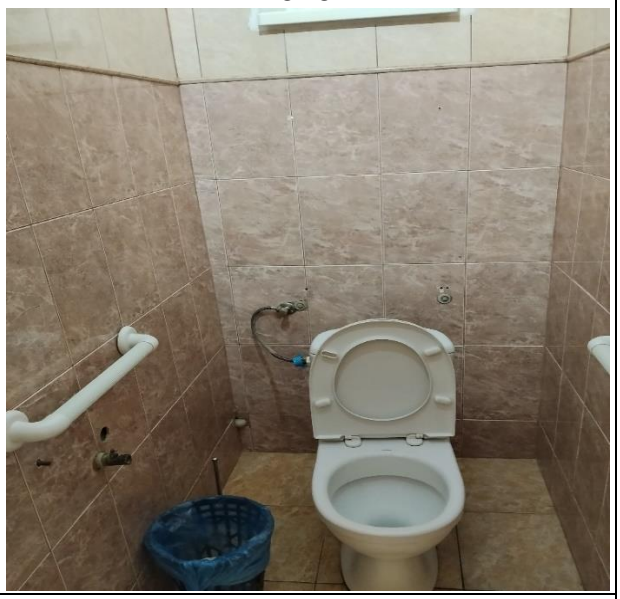
Фото 1	**Фото 2**
	
Фото 3	**Фото 4**
	
Фото 5	**Фото 6**
	

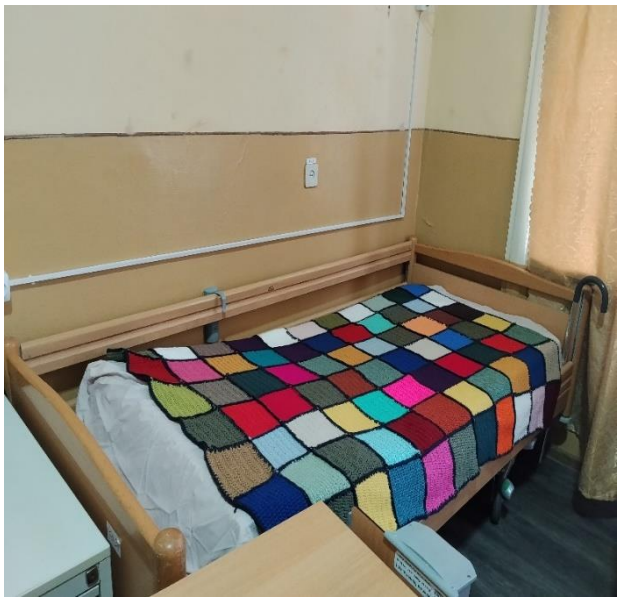
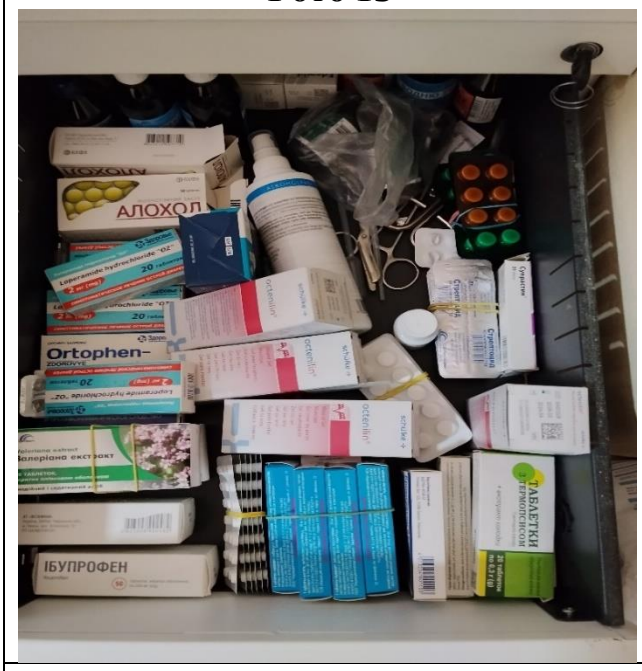
Фото 7	**Фото 8**
	
ФОТО 9	**ФОТО 10**
	
ФОТО 11	**ФОТО 12**
	

Фото 13	Фото 14
	
Фото 15	**Фото 16**
	
Фото 17	**Фото 18**
	